

KALEVI AHO

SONATA

for violoncello and piano

(2019)

 FENNICA GEHRMAN

Kalevi Aho: Sonaatti sellolle ja pianolle (2019)

Tammikuussa 2019 Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri kantaesitti Kokkolassa jousiorkesteriteokseni *Kirje tuolle puolen*. Orkesterissa soittanut Ulla Lampela piti teoksesta, ja hän ehdotti samassa yhteydessä, että säveltäisin hänelle sellosonaatin, jonka hän kantaesittäisi Sonja Fräkin kanssa. Lampela on harrastanut myös kurkkulaulua, ja hän esitti, että jossain kohtaa sonaattia hän voisi myös laulaa kurkkulaulua ja soittaa samaan aikaan. Sävelsin sonaatin suurimmaksi osaksi syyskuussa 2019, ja se valmistui 4.10.2019. Teoksesta tuli suurisuuntainen, yli puoli tuntia kestävä neliosainen sävellys.

Ensimmäinen osa (*Allegretto – Furioso, presto – Allegretto*) alkaa rauhallisesti, synkopoiduin kuluin, mutta osan keskivaihe on erittäin kiihkeä ja virtuoosinen. Lopussa palaa alun rauhallisempi tempo. Synkoopit vallitsevat myös lyyristä, väkevään huipennukseen kasvavaa toista osaa (*Andante*).

Kolmantena osana on sellon kadenssi. Se valmisteleo melodisesti finaalia ja pysähtyy kolmeen otteeseen sellon pitkiin säveliin, joiden aikana kuullaan solistin kurkkulaulua. Sävelsin teokseen myös toisen, vaihtoehtoisen kadenssin ilman kurkkulaulua. Finaali (*Allegro – Tranquillo*) seuraa tauotta kadenssia. Finaali on vauhdikas ja energinen, ja etenkin sen alkupuolelle ovat ominaisia toistuvat ostinatokuviot. Osan loppupuolella kuullaan myös muistumia ensimmäisestä osasta. Loppu hiljenee sellon äärimmäisiin korkeuksiin etäänntyviin ja häipyviin huiluääniin.

Kalevi Aho

Kalevi Aho: Sonata for violoncello and piano (2019)

In January 2019, the Ostrobothnian Chamber Orchestra gave the premiere performance, in Kokkola, of my *Letter to the Beyond* for string orchestra. Ulla Lampela, who had played in the orchestra, liked the piece and there and then asked me if I could compose a cello sonata for her which she would premiere with Sonja Fräki. Ulla Lampela is also a throat singer and suggested that at some point in the sonata she could play and throat sing at the same time. I composed most of the sonata in September 2019 and finished it on 4 October 2019. It ended up as a large-scale work in four movements lasting over half an hour.

The first movement (*Allegretto – Furioso, presto – Allegretto*) begins calmly, in syncopated figures, but the middle section is extremely furious and virtuosic. The opening calmer tempo returns at the end. Syncopations also dominate the lyrical second movement building up to a powerful climax (*Andante*).

The third movement is a cello cadenza. Melodically, it prepares the way for the finale and on three occasions halts on long cello notes, during which the soloist's throat singing is heard. I also composed another, alternative cadenza with no throat singing. The finale (*Allegro –*

Tranquillo) follows the cadenza without a break. It is brisk and energetic, and the first part, particularly, is marked by repeated ostinato figures. Towards the end there are some recollections of the first movement. The end recedes and vanishes into flageolet notes in the cello's highest register.

Kalevi Aho

First performance

Ulla Lampela (cello) and Sonja Fräki (piano) 9th October 2020 Kokkola, Finland

I. Allegretto – Furioso, presto – Allegretto	1
II. Andante	18
III. Cadenza –	26
IV. Allegro – Tranquillo	28

Vaihtoehtoinen kadenssi ilman kurkkulaulua liitteenä sellostemman lopussa.
An alternative cadenza with no throat singing as appendix in the cello part.

SONATA

for violoncello and piano

I

Kalevi AHO (2019)

Allegretto (♩ = 72)
pizz.

Violoncello

Piano

6

mp

11

arco V

p dolce

mp

p

17

p *mp* *p*

23

28

pizz. *mp* *p* *p* *mp*

33

arco *p* *p* *mp*

II

Andante (♩ ≈ 72)
arco

p

p

p *mp* *p*

6

p

mp *p*

mp *p*

10

mp *p*

mp *p*

14

mf *mp* *mf* *p*

mp

mp *mf* *mp*

136

p *p*

143

pp *p* *pp* *ppp*

III

CADENZA

Tranquillo Presto

Canto

Violoncello

mp *p* *pp* *f* *f* *f*

pp *f* *f*

IV

Stesso tempo (♩ = 168)

1

mp

p

Leg. * *Leg.* *

5

mp

segue Leg. simile

9

mp

13

mp